

Bzučoviny

školský mesačný časopis

2018
2019
XVIII.
ROČNÍK

FEBRUÁR

ZODPOVEDNÝ VEDÚCI
Mgr. S. Pinžíková

ŠÉF REDAKTOR
Ema Beracková

REDAKTORI

V. Líšková, P. Kliment
M. Abelovský, S. Mitter
K. Mezoová, A. Juchová
N. Jozefíková, A. Balážová
E. Pivarčiová, E. Paľagová

Ahoj

FEBRUÁR

Ahoj, Bzučiaci,
Tak už máme prvý polrok úspešne za sebou /áno– ktorí ako/ a tešíme sa na jarné prázdniny. Niektorí práve v posteli, lebo chrípka si nevyberá, iní na lyžiarskom výcviku a my, zdraví, sa mordujeme v škole. Za oknom je dlhšie svetlo, slniečko hreje celkom príjemne, tak by sa zdalo, že je všetko v najlepšom poriadku. Ale naozaj aj je? Polročné hodnotenie mnohých potešilo, ale boli aj takí, ktorým to veľa úsmevu na tvári nevykúzli. Viem, že s predlžujúcimi sa dňami bude čoraz ťažšie ostať pri knihách a školských povinnostiach, ale inak to nejde. Iba tvrdá práca prinesie úžitok.

Skúsme si s príchodom jari sľúbiť, že zvážime čas strávený za počítačom a mobilom a vyvážime ho pobytom na vzduchu. Nezáleží na tom, či priamo v prírode alebo iba tak vonku, na dvore s kamarátmi. Alebo tento moderný prístroj vymeníme za knihu. Uvidíte, že to bude stáť za to.

Teší sa na jar s vami

Váš Bzučo

V čísle nájdete:

- siedmci na lyžiarskom výcviku
- beseda so psíčkarmi
- na výlete v Bratislave
- Dospievania a čo s tým?
- objavili sme nový spisovateľský talent
- Valentín
- Zaprášenými chodníkmi—fašiangy

lyžiarsky výcvik

Siedmici, posilnení o niekoľko ôsmakov sa od nedele kochajú krásou našich Vysokých Tatier. Sú totiž na lyžiarskom výcviku v Ždiari. Na webovej stránke školy nás každodenne dráždia zábermi z prekrásnej prírody a slniečka. Výkonnosť je rozdielna, ale veríme, že všetci účastníci výcviku odídu z neho ako lyžiari.

zaujímavá beseda v 4.A

V rámci projektu E-TWINNIG sa žiaci 4.A triedy stretli s chovateľmi "slovenského plemena - Slovenský hrubosrstý stavač" ktorého predstavíme v aktivitách projektu, do ktorého sú zapojené rôzne krajiny Európy

na výstave v Bratislave

1. februára 2019 žiaci 7.A navštívili výstavu v Bratislave, Zlatý vek Peterhofu, odkiaľ si priniesli množstvo zážitkov. Urobili si aj prechádzku po historickom centre.

Dospievanie a čo s tým?

Prednášky o dospievaní s pani lektorkou Mgr. Vierou Holecovou boli určené pre žiakov 7.ročníka, kde sa chlapci dozvedeli všetky dôležité informácie na tému "na štarte k mužnosti" a dievčatá na tému "čas premien".

Na našej škole nezabúdame v zime na vtáčiky. Takto ich prikrmujú prváci z 1.C

Február

Hoc február ešte mrazí,
sánkovačka sa už kazí.

dievčatá bodujú

Dievčatá ZŠ na Ul. Vajanského v Lučenci sa stali majsterkami okresu nielen v basketbale, ale aj v hádzanej, keď suverénne zvíťazili a postúpili do krajského kola v Detve. Za predvedenú hru a bojovnosť si dievčatá zaslúžia veľkú pochvalu. Gratulujeme a držíme aj naďalej palce!

CIKI-CAKI, CIKI-CAK,
HEJ, HEJ, HEJ.
VYHRALI SME ZNOVA,
JE TO TAK,
HEJ, HEJ, HEJ.
BIELA, ČIERNA, RUŽOVÁ,
TO SÚ FARBY NAŠE.
PORAZILI SME SÚPERA,
VÍTAZSTVO JE NAŠE!

žeby budúci spisovateľ?

Predstavujeme Vám Petra Klimenta zo 7.A, ktorý svojou písomnou prácou na tému umelecký opis zažiaril a milo prekvapil. Snáď z neho raz bude spisovateľ. Posúďte sami.

Sen dokáže veľa

Ja by som vám teraz veľmi rád predstavil miesto, v ktorom sa mi nič nemôže stať. Miesto, kde sa maximálne jeden mráčik rozplače a aj to len na chvíľu. Hovorím o *Skadete*. Je to čarovné miesto.

Skadete je štát v *Archlarjarsku*. Je nesmierne malý. Nebo je tam čirejšie než hocikajký drahokam a slnko je priam zúrivé. Jedno krásne miesto je *Archalova* pláž. V *Skadete* sú dve pláže. Táto je moja obľúbená preto, lebo more nie je modré ale je smaragdové. Vôbec nie je špinavé. Najkrajšie je, keď slnko stráži ľudí na oblohe a vysielala to svoje príjemné teplo. Blízko *Archalovej* pláže sú štyri domy. No domy ako domy. Skôr Domčeky obklopujúce purpurové domčisko. Žije v ňom obrík. Má asi päť metrov. (Myslím toho obra.) Ten dom je však 10 metrový. Obrov žije v *Skadete* málo. Jeden, žije blízko pláže, druhý, v Južnom Meste a tretí, ten čo je veľký sťa by slon, býva na lúke. Na tej lúke rastú nádherne kvitnúce kosatce a počuť symfóniu vtákov. Tráva šepoce kadejaké rozprávky a aj iné veci, ako napríklad smutné piesne, klebety, fámy a bájky. Keď slnce zaspí a na rad prichádza mesiac s ligotavými hviezdami, tak vtedy cítiť neposedný vetrik medzi vlasmi. Taktiež je možné počuť kamene a ich „nočné súboje nadávok“ keď sa na ne pozriem, tak zmlknú.

Posledné a najobľúbenejšie prostredie je Centrálné Mesto. Prezývané taktiež *Gremlinovým* rodným mestom. Skrátene *Gremlinovce*. Prečo je toto miesto také zaujímavé? Už len tým, že sa tu narodil najväčší kúzelník v celom *Archlarjarsku*, najpresnejší veštec a kráľ bowlingu: *Gremlin Sedemstoptiaty*. Minulý rok, bohužiaľ zomrel.

Centrálné Mesto je najkrajšie v noci. Jemný vánok sa hrá zo zvonkohrami, dvaja nafúkaní páni fúkajú balóny, svetlo skrášľovalo noc. Dalo by sa povedať, že je tam asi tak pekne, ako na Slovensku v Tatrách. Ak nie krajšie. Tu si robím, čo chcem. Buď sa prihováram k ľuďom, alebo sa hrám na kúzelníka. Lenže to je tu zakázané. Vtedy prídu ku mne dvaja policajti. Vždy tí istí. Jeden má ovisnutú gambu, a je nemý. Počuje však ako orol. Druhý je slepý a číta pomocou slepeckého písma. Keď ale začne rozprávať, celá krajina onemie. Má strašne dobrý hlas.

Blízko Centrálného Mesta je pohorie *Artuxulum*. Jeho najvyšší vrch sa volá *Kindobl*. Čudné meno. Vraj prvý, kto tam vyšiel, bol trpaslík menom *Kin*. *Dobl* bol jeho brat. Z Edisonovej ulice sa dá spozorovať celé *Artuxulum*. Je vysoké ani tridsať obrov. Na *Barleyho* (to bol zas iný kúzelník, druhý najväčší v *Skadete*) ulici, taktiež nazývanej ulici bezdomovcov, je cez noc ticho. Občas tam chodí jeden muž v zelenom obleku z havraními vlasmi. Cez deň je tam rušno. Ulica je vtedy plná bezdomovcov alebo mafiánov. Kravská ulica je to najzvláštnejšie v celom meste. Domy sú hore nohami a dvere sú z plastových fliaš. Bývajú tam chudobnejší ľudia. Ja tam mám známych, ktorí mi tam rezervovali jeden dom. Stále, keď tam som, počujem od vedľa ľubozvučné melódie. Potom si predstavujem pár vecí: Pláž *Naga*, Hotel *Denniček*, a sochu *Gremlina*.

Hotel *Denniček* je na *Fergusonovej* ulici. Leny Ivan *Ferguson* bol umelec. Hotel je obrovitánsky. Vnútri to vyzerá, akoby sa príroda natrepala do jedného hotela. Na recepcii to vyzerá ako na jar. Veľakrát bytosti vzdychajú a hovoria: „Tu sa prebúdzajú život!“ socha *Gremlina Sedemstoptiateho* leží v srdci Centrálného Mesta. Centrálné Mesto je stredom *Skadetu*. To je stred v strede. Dalo by sa to nazvať... *Stredo - Stred?* Okolo tej sochy je reťaz. Tú už dávno chrumká hrdza. Reťaz bývala černejšia ako noc. Nad sochou sa nebo pretrhlo. Vraj si to *Gremlin* vyžiadal od *Barleyho*. Je to čarokrásne. Doslova.

Asi najkrajšia ulica je Prírodná ulica. Je tam veľa zelene a postavených víl. Kvietky vytŕčajú pestré hlávky zo zeme. Múdre stromy dodávajú pocit, že som na lúke snu a poznania. Z tejto ulice je vidno na *Archalovu* pláž, lúku a vidno aj kúsok z *Vyrozestva* (do je dedina). Jedna vila má dokonca ak vykladaný chodník krvavými kameňmi. Je to nádherne.

A aké je to vaše obľúbené miesto? Je skutočné? Je menšie ako trpaslík, teda deväť decimetrov, alebo väčšie ako dvadsať obrov? Síce si neviem predstaviť osem decimetrové obľúbené miesto ale to už sa mi nechce škrtiť. Milujem celý *Skadet*. Mám rád *Archlarjarsko*. Vymením ho možno len za Magotón. Ale to nie je podstatné.

Ihrisko ŽIHADIELKO v meste Lučenec

Žiaci našej školy na hodinách výtvarnej výchovy kreslili, maľovali, vytvárali koláž, ako by malo vyzeráť ihrisko Žihadielko v meste Lučenec.

Školu budú reprezentovať výtvarné práce:

2. kategória: 0. – 4. ročník ZŠ

Angelika Benčíková	4.A
Barbara Hodulová	4.A
Ester Majorošová	4.A
Nina Vanzálová	4.A

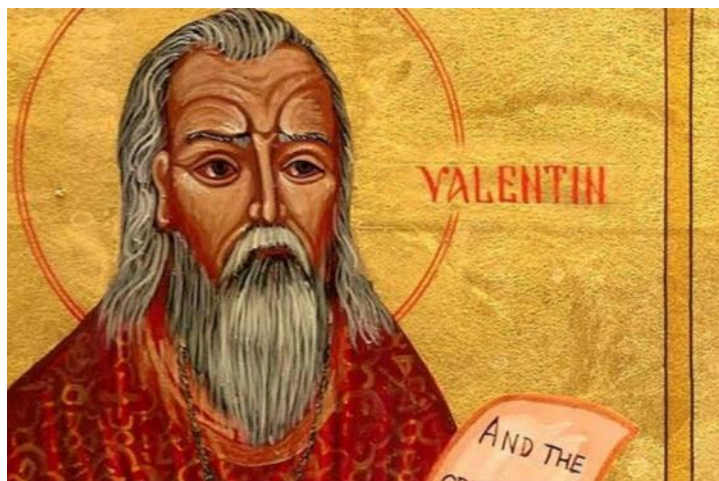
3. kategória: 5. – 9. ročník ZŠ

Alexandra Balážová	5.A
Simona Chrienová	5.A
Nella Albíniová	5.B
Tímea Bujtárová	5.B
Viktória Lengyelová	5.B
Zuzana Nociarová	5.B
Michaela Martišová	6.B
Marcela Líšková	7.A
Nika Pastoráková	8.A

Deň sv. Valentína - jedna tradícia rôz- ne oslavovaná vo svete

Osobitne populárny je 14. február v Taliansku, Španielsku, Portugalsku, vo Francúzsku, v Británii, USA, Kanade, Japonsku, Austrálii i ďalších štátoch sveta. Taliansky portál venovaný sviatku sv. Valentína sa v roku 2015 pozrel, ako slávia tento deň v iných krajinách sveta. V samotnom Taliansku sv. Valentína tradične slávia slávnostným stolovaním, darovaním kvetov, sľubmi. Zaľúbení v Španielsku kladú dôraz na slávnostnú večeru so sviečkami. V Nemecku majú tradície podobné talianskym, teda dievčatá či ženy dostávajú kvety, večera má romantický charakter. V USA je sv. Valentín nielen sviatkom zaľúbených, ale aj dňom pre rodiny a pre priateľov. V Brazílii majú svojho Valentína 12. júna, deň pred sviatkom sv. Antona, patróna manželov. Ženy, ktoré ešte nie sú vydaté, vtedy nosia so sebou sošku sv. Antona, ktorému sa zdôveria s túžbou ísť k oltáru. V Japonsku dávajú dievčatá chlapcom, nie vždy manželom či snúbencom, čokoládu. Tí, čo dostali tento darček, môžu o mesiac, 14. marca, dať dotýčnej bielu čokoládu.

Legendárna tradícia

Do ponuky sa dostali aj špeciálne pohľadnice, tzv. "valentínky", na ktoré môžu zalúbenci napísať vyznania. Práve podobný lístok má najbližšie k jednej z najstarších legiend o svätom Valentínovi.

Podľa nej pôvodne pohanský kňaz Valentín, obrátený na kresťanskú vieru, žil v Ríme v treťom storočí po Kristovi. V ríši v tom čase platil dekrét cisára Claudia, ktorým sa zakazovalo rímskym vojakom oženiť sa, pretože manželské radosti by ich odvádzali od plnenia vojenských povinností.

Svätý Valentín považoval nariadenie za porušenie Božích zákonov a snúbencov tajne oddával. Za to skončil vo väzení. Aj tam pomáhal kresťanom, posilňoval ich modlitbami a robil zázraky. Najznámejším je vrátenie zraku dcére žalárnik. Keďže Valentín sa viery nevzdal, 14. februára roku 270 ho Rimania popravili. Legenda dodáva, že Valentín stačil pred smrťou napísať lístok žalárnikovej dcére s vyznaním lásky. Práve to sa stalo základom valentínskej tradície.

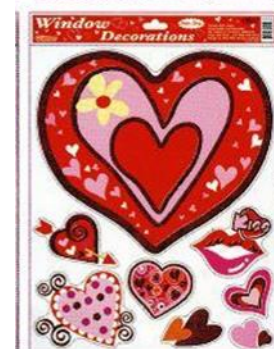
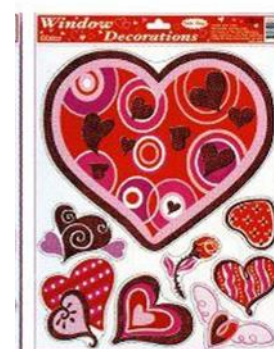
Moderné "vylepšenia"

Rôzne cukrovinky a darčeky, často i vysokej hodnoty, sú vďaka vylepšením tradície či realitou moderných čias.

Vo viacerých európskych krajinách sa Deň svätého Valentína spája s kvetmi, cukrovinkami a romantickou večerou. Jednotlivé krajiny sa líšia v tom, akú dôležitosť pripisujú tomuto sviatku jednotlivé generácie a koľko sú ľudia ochotní pri tejto príležitosti minúť. Mnohí čoraz častejšie hovoria o komercii než o citoch. Napriek tomu na jednej talianskej valentínskej internetovej stránke sa dal nájsť zozbieraný výber najkrajších vyznaní. Napríklad: *"Láska je poéziou zmyslov"*, *"Slová sú prózou lásky, bozky jej poéziou"* či *"Bozk je ako hudba, jediný univerzálny jazyk"*.

Aj na Slovensku časť verejnosti pokladá Deň svätého Valentína za komerčný sviatok, iní ho úplne ignorujú. Slováci najčastejšie v ten deň darujú sladkosti a kvety.

Deň zalúbených nadobudol na Slovensku aj iný rozmer - Slovenský Červený kríž v spolupráci s Národnou transfúznou službou SR a hematologicko-transfúznymi oddeleniami organizujú Valentínsku kvapku krvi. Jej cieľom je motivovať mladých ľudí, aby darovali krv a stali sa novými bezpríspevkovými darcami.

zaprášenými chodníkmi

Fašiangy: Obdobie jedla a zábavy od Troch kráľov do Popolcovej stredy

Hromnice

Hromnice patrili k najvýznamnejším pranostickým termínom. Druhého februára je presne polovica zimy za nami a ľudia verili, že v tento deň sa stretáva magická zimná sila s jarnou. Ľudia napríklad verili, že ak na Hromnice zo strechy tečie, zima sa dlho povlečie, ale ak je silný mráz, treba sa ponáhľať so zimnými prácami, lebo jar je predo dvermi. Všeobecne platilo, že čím väčšia zima na Hromnice, tým lepšia úroda, teplejšie leto a skorá jar: *Radšej vidí bača na Hromnice vlka v košari ako sedliaka v košeli.*, *Keď na Hromnice sneh a vietor duje, to skorý príchod jari zvestuje.* „Keď sú na Hromnice snežné povetrice, objaví jar skoro usmievavé líce“ alebo „Ak na Hromnice mrzne, bude dobré leto.“ Alebo „keď na Hromnice sneží, jar už nie je ďaleko“. Raduje sa gazda, keď si na Hromnice dve pre zimu musí obliecť kabanice. Ak na Hromnice napadne čo i len toľko snehu, čo na čiernej krave zbadáš, bude úrodný rok. Mrazivý Hromníček veští údajne spoľahlivo aj to, že bude dobrá úroda zemiakov a príjemné teplé počasie v auguste.

Slovo fašiang pochádza z nemeckého vastschane, ktoré vo voľnom preklade znamená posledný nápoj. Symbolizovalo nastávajúci 40-dňový pôst pred Veľkou nocou. Práve preto mali byť posledné fašiangové dni, nazývané ostatky, dňami bujarej zábavy. Z veľkomoravského obdobia je z nášho územia známy názov mjasopust.

Fašiangy sa začínajú deň po Troch kráľoch 7. januára a končia sa pohyblivým utorkom pred Popolcovou alebo tzv. škaredou stredou, sú obdobím jedla a zábavy.

Podľa dĺžky fašiangového obdobia sa rozlišovali krátke a dlhé fašiangy. Žartovne sa hovorilo, že keď je krátky fašiang, vydajú sa aj škaredé dievčatá. V slovenskom prostredí to bolo dané aj roľníckou kultúrou. Hoci sa gazdovia už pripravovali na jarne práce, ešte nebolo veľa roboty, takže okrem priadok a páračiek bol čas aj na svadby. Trvali dlhšie ako dnes a bola to slávnosť nielen rodiny, ale celej dediny.

Fa-šian-gy, Tu - rí - ce, Veľ - ká - Noc i - de,

kto ne - má ko-žú-ška, zi-ma mu bu - de.

Fašiangy sú nemysliteľné bez masiek. Na dedinách robili pochôdzky po domoch s maskami muži. Tradičné masky - medveď, turoň, koza, kôň - znázorňujú mužskú silu plodnosti. Masky predvádzali najčastejšie smrť a ožitie zvierata, čo malo vyjadriť obnovu, prebúdzanie prírody k životu po zime. K najstarším maskám patria muži preoblečení za ženy. Muži v maskách majú aj typické rekvizity, napríklad ražeň na napichovanie slaniny, šablú, ale aj tanečné rekvizity, zvonce a hrkálky.

verzia pesničky Fašiangy, Hromnice z Kokavy nad Rimavicou

*Fašange, Hromnice, Veľká noc ide,
kto nemá kožuška zima mu bude.
Ja nemám, ja nemám, len sä ta träsien,
dajte mi slaňinku, nech sä vy pasien.
A tan hore na komore,
sedí kocúr na slaňine.
Chojte že ho odohnať
a mne kúšťik odrezať.
Kus, kus, ako hus.
Ere, bere, ako dvere.
Om, om, ako dom!*

Pochovávanie basy

Posledné tri dni fašiangov boli najveselšie a zábavy vyvrcholili v utorok poslednou muzikou pred Popolcovou stredou, keď sa pochovávala basa. Pri symbolickom pohrebe muži prestrojenci za farára, organistu, kostolníka uskutočnili obrad, pri ktorom bolo veľa smiechu a zábavy. Tradičným jedlom tohto obdobia sú fánky, šišky, slaninka s klobáskou, huspenina.

Turíce

Päťdesiaty deň po Veľkonočnej nedeli je nedeľa turíčna. V kresťanskom ponímaní sa tieto sviatky pripomínajú ako Zoslanie Ducha Svätého, pri ktorých sa končí Veľkonočné obdobie. Duch Svätý svojim príchodom na Apoštolov a učeníkov zoslal svetlo posvätenia krstom a tak ich zbavil hriechov. Tieto sviatky poznáme tiež pod názvom Svätodušné sviatky alebo na východnom Slovensku nazývané Rusadle.

Výraz "turíce" pochádza od slova Tur, ktorý patril k pôvodnej symbolike. Tieto zvyky sa spájali so začiatkom jarých prác. Jedným zo znakov je použitie zelenej farby. Domov sa nosili zelené ratolesti a bahniatka ktoré mali ochranné vlastnosti. Ratolesti mali za úlohu priťahovať dobré sily a chrániť pred zlými silami.

Ďalším prejavom bolo (zameraným proti zlým silám) bolo aj práskanie bičom na lúkach a turičné vatry. Najznámejšou dochovanou tradíciou je tzv. otváranie studničiek. Studničky v chotároch museli byť obradne vyčistené a upravené. Chotár s nevyčistenou studničkou postihli duchovia nedostatkom vlahy.

